

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi, tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja tukea koskeva päätös Opetushallituksen tukimateriaaleissa

21.8.2025

Tervetuloa webinaariin!

- **Webinaarissa vastataan etukäteen lähetettyihin kysymyksiin.** Kysymysdiat tunnistaa helposti muista esitysdioista.
- Osallistujat voivat lisäksi esittää kysymyksiä Q&A-palstalla – niihin vastataan mahdollisuuksien mukaan.
- Jos ongelmia äänen/kuvan kanssa, niin kirjaudu ulos Teamsista ja osallistu uudelleen
- Webinaarin aikana pidetään pieni tauko – muista jaloitella ja pyöritellä hartioita mahdollisuuksien mukaan myös esityksen aikana
- Esitysmateriaali lisätään webinaarin jälkeen [Oppimisen tuen uudistus esiopetuksessa](#) -sivulle
- Webinaarin jälkeen tallenne on katsottavissa kaksi viikkoa [Oppimisen tuen uudistus esiopetuksessa](#) -sivun kautta erillisellä Padlet –sivulla.
 - HUOM! Kuulija ei saa itse tallentaa webinaaria tilaisuuden aikana eikä tallenteesta

Webinaarin sisältö

OSA 1:

- Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen suunnittelu, toteutus, seuranta ja arviointi ylätason prosesseina
- Opetushallituksen mallilomakkeista
 - Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma: Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi ja lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma (Pol 20 d § ja 20 e §)
 - Tukea koskeva päätös esiopetuksessa (Pol 20 f §)
 - Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma: Suunnitelman tarkentaminen ja toteutumisen arviointi

Lyhyt tauko

OSA 2:

- Miten lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi, suunnittelu ja päätöksenteko on muuttunut 1.8.2025 alkaen
- Kysymyksiä ja vastauksia
- Kysymyksiä Q&A-palstalta
- Pysähdy pohtimaan
- Opetushallituksen toimeenpanon tuki esiopetuksen opetussuunnitelmille

Muistattehan vastata palautekyselyyn

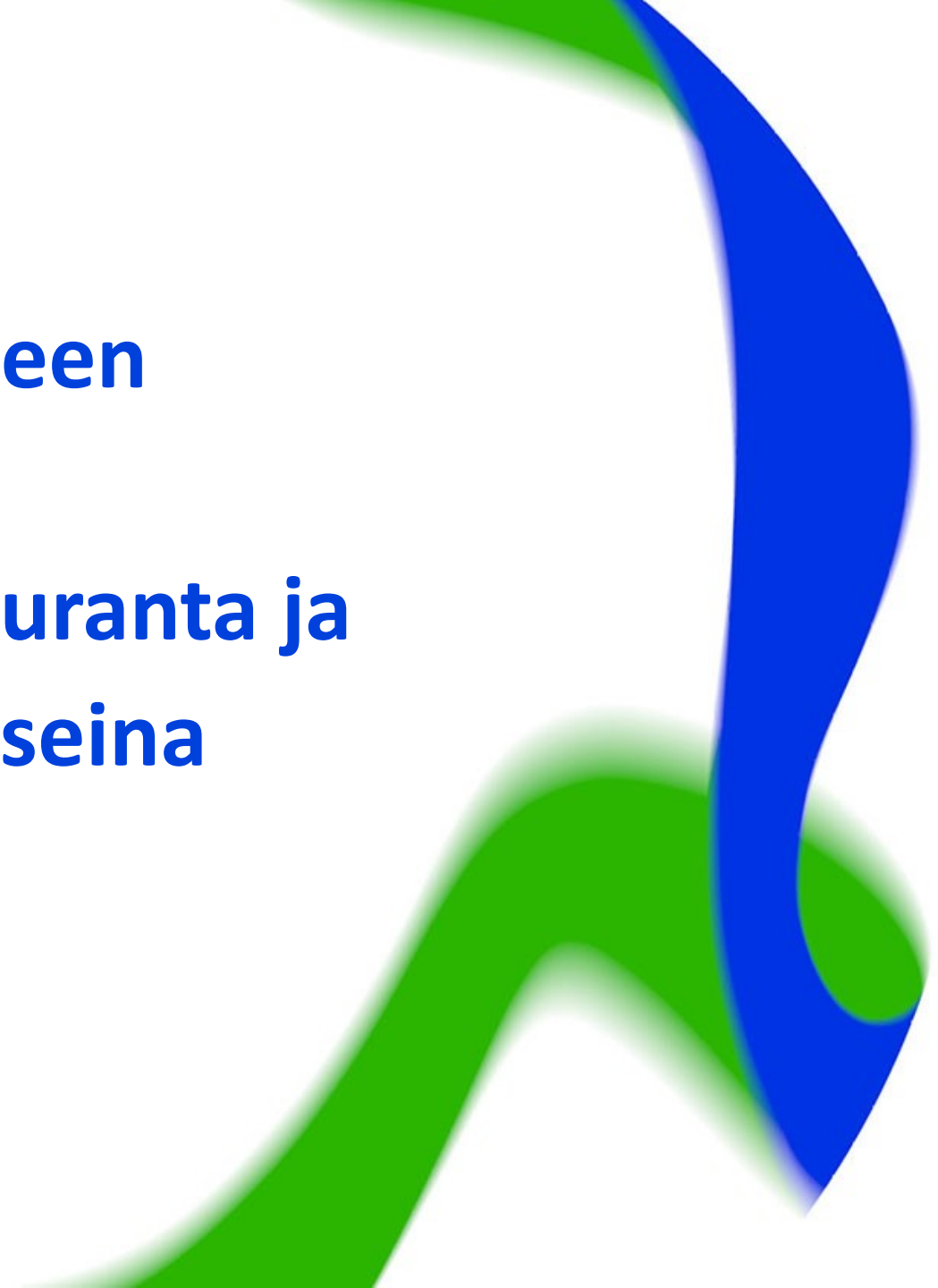
Palautekyselylinkki tästä webinaarista lähetetään osallistujien sähköposteihin.

Kysymme palautekyselyn lopussa ajatuksianne ja toiveitanne työn tueksi materiaalin ja koulutusten jatkosuunnittelussa.

Kiitos, että vastaat!

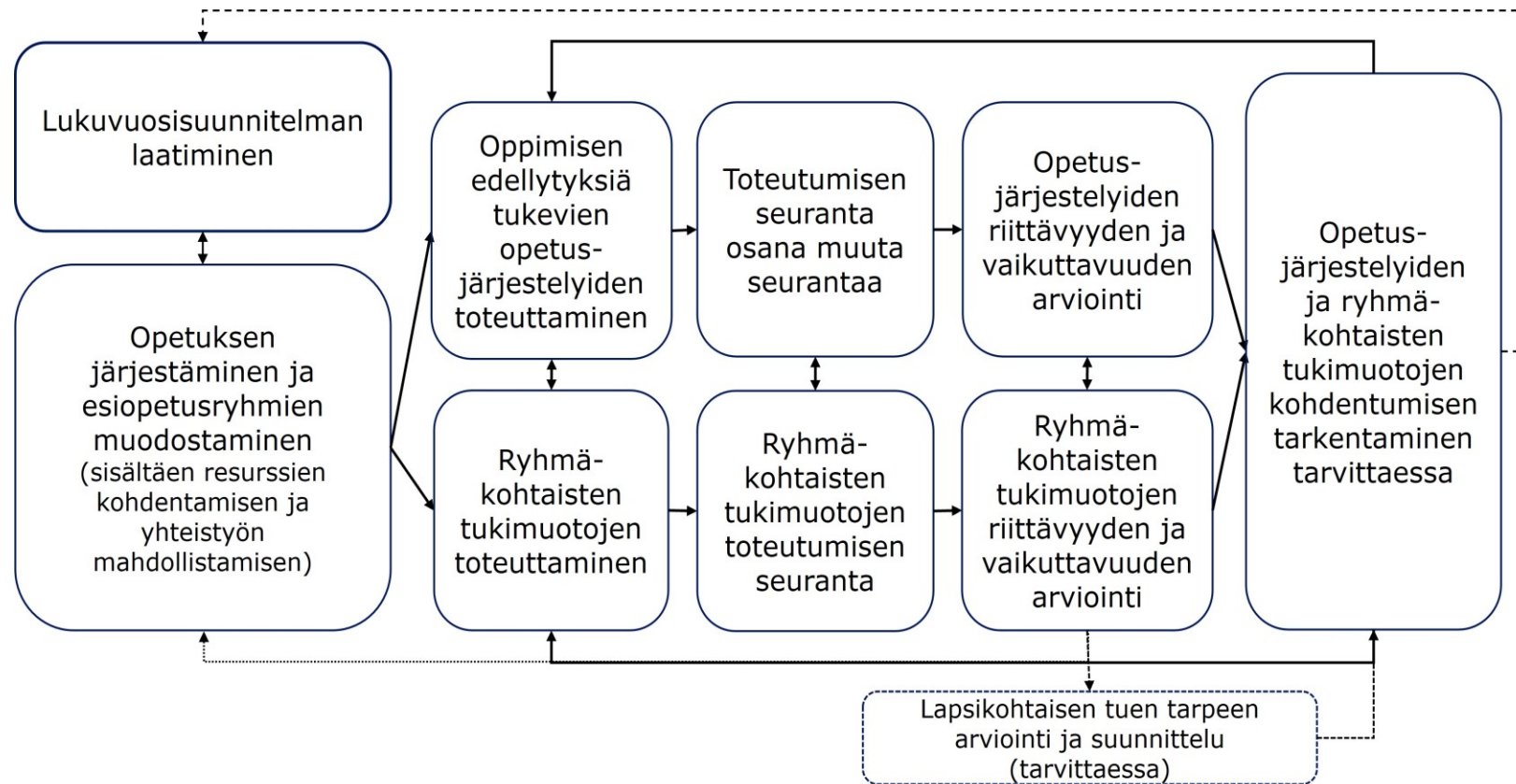

**Oppimisen ja esiopetukseen
osallistumisen tuen
suunnittelu, toteutus, seuranta ja
arviointi ylätason prosesseina**

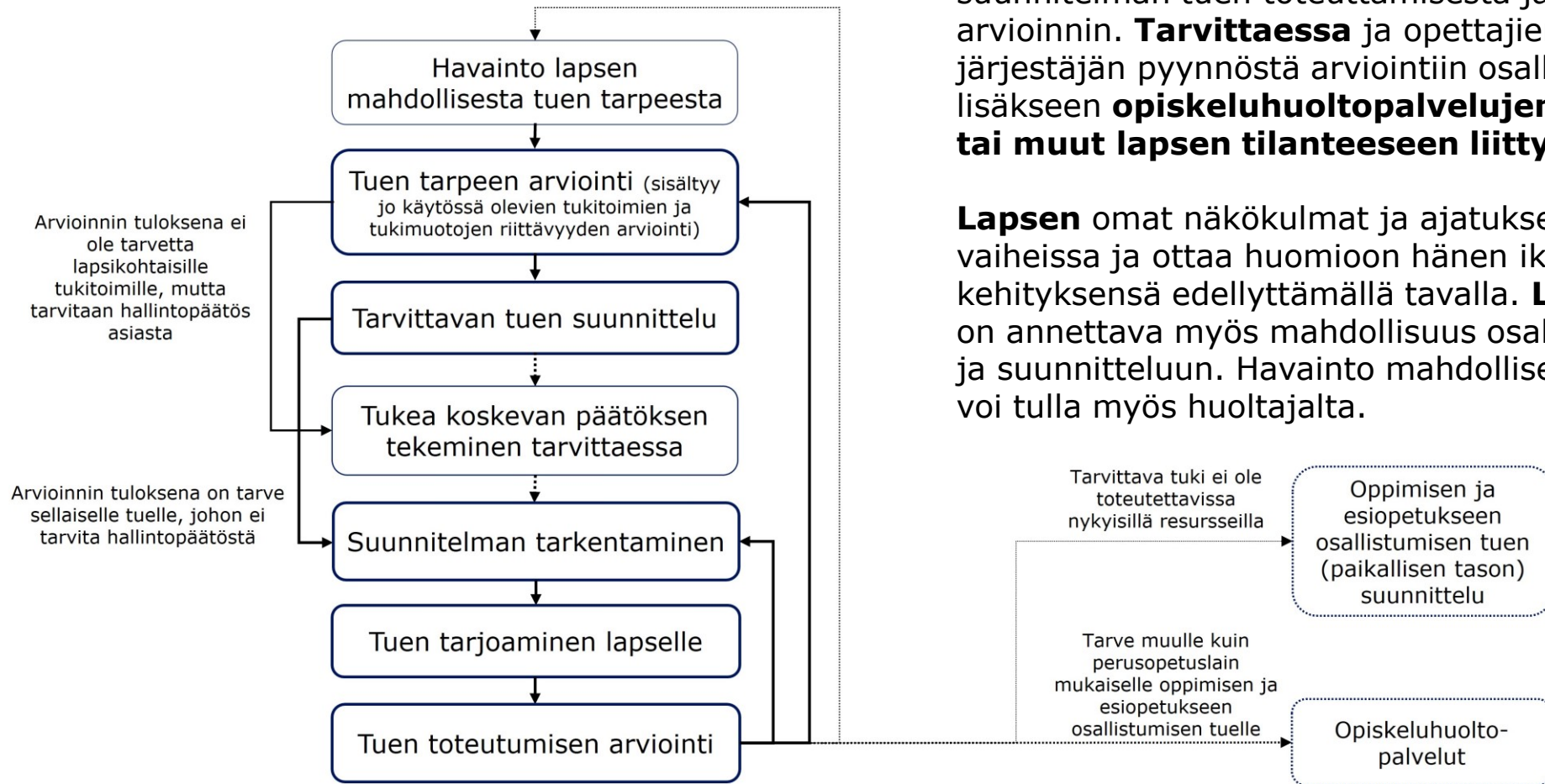
Opetuksen järjestäjän tulee suunnitella, seurata ja arvioida oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteutusta

- Tärkeää tunnistaa kokonaisuuteen liittyvien tietojen, kirjausten ja dokumentoinnin **eri käyttötarkoitukset ja keskinäiset riippuvuudet**
- Opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan ja toteutetaan **ryhmän tarpeiden** ja ryhmässä olevien lasten tarpeiden mukaisesti
- Toteutumisen kirjaaminen on toimipaikkakohtaista
- Lapsikohtaiseen arviointiin tarvitaan **tietoa lapsen opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista**

Kuva: "Esiopetus: Prosessikaavio 1, Opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelu, seuranta ja arviointi opetuksen järjestäjän näkökulmasta" (Esiopetus prosessikaavio 1: Opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot.pdf)
Lisätietoja verkkosivulla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetuksen-tuen-mallilomakkeet-ja-prosessikuvaukset>

Kokonaisuudessa lasta tuetaan oppimisen edellytyksiä tukevin opetusjärjestelyin, ryhmäkohtaisin tukimuodoin ja tarvittaessa vielä lapsikohtaisilla tukitoimilla

Lapsen opettajat tekevät arvioinnin tuen tarpeesta, suunnitelman tuen toteuttamisesta ja tuen toteutumisen arvioinnin. **Tarvittaessa** ja opettajien tai esiopetuksen järjestäjän pyynnöstä arviointiin osallistuvat heidän lisäksi **opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut lapsen tilanteeseen liittyvät asiantuntijat**.

Lapsen omat näkökulmat ja ajatukset tulee selvittää eri vaiheissa ja ottaa huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. **Lapsen huoltajalle** on annettava myös mahdollisuus osallistua arviointeihin ja suunnitteluun. Havainto mahdollisesta tuen tarpeesta voi tulla myös huoltajalta.

Kuva: "Esiopetus Prosessikaavio 2: Lapsen tarpeen näkökulmasta oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen kokonaisuus" (Esiopetus prosessikaavio 2: Lapsen tuen polku.pdf)
Lisätietoja verkkosivulla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetuksen-tuen-mallilomakkeet-ja-prosessikuvaukset>

**Opetushallituksen mallilomake:
Lapsikohtaisen tuen toteuttamista
koskeva suunnitelma**

Mallilomakkeen käyttö vapaaehtoista, mutta tarvittavat tietosisällöt kerättävä jonnekin

- Julkaisemalla mallilomakkeita Opetushallitus ei määrää siitä, millä tavalla **tiedon käsittely tai päätösprosessi paikallisesti järjestetään**.
 - Opetuksen järjestäjä vastaa, että prosessi toteutetaan tarkoituksenmukaisimmalla mahdollisella tavalla paikallisten päätösten pohjalta.
 - Mallilomake on **vapaaehtoinen**; tarvittavat tietosisällöt koostavat suunnitelmat ja päätösehdotukset voidaan hyvin toteuttaa tietojärjestelmäratkaisulla tai muulla ratkaisulla
- Mallilomakkeen **keskeiset tiedot palvelevat erilaisia käyttötarkoituksia tiedontuottamisen osalta** (muun muassa päätöksen tuki, kansalliset ja paikalliset tiedonkeruut, tulevat suunnitelmat)
 - Keskeisten tietojen osalta merkitty pakollisuus tai ehdollinen pakollisuus. Opetuksen järjestäjät voivat tallentaa suunnitelma- ja päätöstietojen yhteydessä myös muita paikallisesti välttämättömiä tietoja.
 - Mallilomakkeen tietosisällön osalta on tehty kompromisseja manuaalisen käytön ja digitaalisen toteutuksen tuen suhteen.
- Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma -**mallilomakkeen tietoja täytetään vaiheittain** (arviointi vs. suunnittelu vs. toteutumisen arviointi) eli kaikkia kohtia ei täytetä yhdellä kertaa
- Täytetään **vain ne tiedot mitkä tarpeellisia** lapsen edun ja/tai paikallisen tiedonohjauksen takia

Onko jossakin listattuna, mitkä noista Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva arvio ja suunnitelma-lomakkeen tiedoista on ehdottoman välttämättömiä olla ja mitkä asiat kunta voi itse päättää. Hurjalta lisätyöltä vaikuttaa tuollainen yhdeksänsivuinen lomake, varsinkin kun samoja tietoja on jo kirjattu lapsen muihin asiakirjoihin.

- Seuraavilla dioilla käydään läpi Opetushallituksen mallilomakkeesta osio kerrallaan kohdat, jotka ovat
 - perusopetuslakiin tai opetussuunnitelmaan perustuvia (tulee huomioida paikallisesti)
 - prosessin kannalta muuten tärkeäksi arvioituja (voidaan huomioida paikallisesti)

Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma – mallilomake muodostuu neljästä osasta

1. Lapsen tiedot

2. Lapsen tuen tarpeen arviointi

- 2.1 Taustatiedot lapsen tuen tarpeen arvioinnista
- 2.2 Lapsen aiemmin saama tuki
- 2.3 Lapsen oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvät tuen tarpeet
- 2.4 Lapsen ja huoltajan näkemykset tuen tarpeesta arviointia varten
- 2.5 Johtopäätökset lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tarpeesta

3. Suunnitelma lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisesta

- 3.1 Taustatiedot suunnitelman laatimisesta
- 3.2 Lapsikohtaisten tukitoimien toteuttaminen
- 3.3 Lapsen ja huoltajan osallistuminen suunnitelman laatimiseen

Tukea koskeva päätös

Tarkennukset suunnitelmaan tarpeen mukaan

4. Suunnitelman toteutumisen arviointi

- 4.1 Taustatiedot suunnitelman toteutumisen arvioinnista
- 4.2 Toteutuneet tukitoimet, niiden riittävyys ja vaikuttavuus
- 4.3 Jatkotoimenpiteet

Suunnitelman toteuttaminen

Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma esiopetuksessa

Lomakkeen täyttöohjeet

Lomaketta ei tarvitse allekirjoittaa eikä tulostaa.
Lomakkeeseen täytetään vain tarpeelliset tiedot.

1 Lapsen tiedot

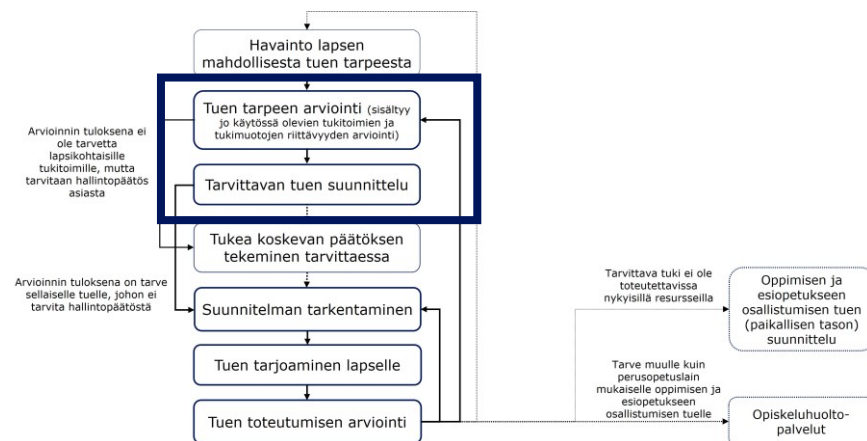
Lapsen nimi (tieto pakollinen) <input type="text"/>
Syntymäaika, henkilötunnus tai muu yksilöivä tunniste (tieto pakollinen) <small>Muu yksilöivä tunniste esimerkiksi oppijanumero. Joku yksilöivä tunniste on pakollinen tieto</small> <input type="text"/>
Esiopetuksen järjestämispaikka tai toimipaikka (tieto pakollinen) <input type="text"/>
Esiopetusryhmä (tieto hyödyllinen tai ehdollisesti pakollinen) <input type="text"/>
Huoltaja/huoltajat/muu laillinen edustaja (tieto pakollinen) <small>Nimi pakollinen tieto, ja lisäksi tarvittaessa mahdollisesti tieto suhteesta lapseen</small> <input type="text"/>
Huoltajan/huoltajien/muun laillisen edustajan yhteystiedot (tieto hyödyllinen tai ehdollisesti pakollinen) <small>Yhteystietoihin puhelinnumero tai sähköpostiosoite</small> <input type="text"/>
Yhteydenpitoon liittyviä lisätietoja <small>Esimerkiksi ensisijainen yhteydenpitotapa tai muita toimipaikkakohtaisia tarpeita</small> <input type="text"/>

Lapsen tiedot -osio kerää yhteen taustatietoja

- **Ketä suunnitelma koskee**, ts. kenen tuen tarpeesta on kyse (riittävän yksilöidysti)
 - Tietojärjestelmissä voi olla erikseen sukunimi ja etunimi (tai etunimet)
 - Vaadittavan yksilöivän tunnistetiedon osalta huomioitava täytetäänkö lomaketta käsin vai tietojärjestelmässä (yksilöivä tunnistetieto voi olla syntymäaika tai henkilötunnus tai oppijanumero tai joku muu yksilöivä tunniste, kuten toimijakohtainen Varda ID).
- **Mihin organisaation ja organisaation osaan** lapsen tuen tarve kytkeytyy
 - Huomioitava täytetäänkö lomaketta käsin vai tietojärjestelmässä (tekstimuotoinen tieto vs. toimipaikan organisaatio oid ja siihen kytketty nimitieto)
 - Toimipaikkakohtaisesti sovittava, mikä on riittävä taso, jolla tiedot saadaan koottua siltä osin kuin tarpeen eri käyttötarkoituksissa
 - Esiopetusryhmä-tieto on tarpeellinen/hyödyllinen mm. ryhmäkohtaisten tietojen hankinnassa ja opetusjärjestelyiden tarkistamisessa.
- **Kuka on lapsen huoltaja** tai muu laillinen edustaja, ja toimipaikkakohtaisesti mahdollisesti tietoja tavoista kuinka huoltajaan tai lapseen on oltu tai ollaan yhteydessä

Opetushallituksen mallilomake: Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma -

Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi ja lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma (Pol 20 d § ja 20 e §)

Taustatiedot tuen tarpeen arvioinnista

2 Lapsen tuen tarpeen arviointi

2.1 Taustatiedot lapsen tuen tarpeen arvioinnista

Lapsen tuen tarpeen arvioinnin päivämäärä (tieto pakollinen): ■.■.■
Lapsen tuen tarpeen arvioinnista vastaava henkilö (tieto pakollinen): Nimi, tehtävänimike ■, ■
Arvioinnissa on tehty monialaista yhteistyötä: ☐ Kyllä ☐ Ei Jos kyllä: Monialaiseen yhteistyöhön osallistuneet asiantuntijat, organisaatio ja yhteystiedot Nimi, organisaatio, yhteystiedot ■, ■, ■ ■, ■, ■ ■, ■, ■
Sovitut yhteistyötavat, vastuut ja palvelut (täytetään vain, jos arvioinnissa tehty monialaista yhteistyötä): ■
Muut arviointiin osallistuneet henkilöt: Nimi, tehtävänimike ■, ■ ■, ■ ■, ■ ■, ■

- Tieto tuen tarpeen **arvioinnin ajankohdasta sitoo** lapsen tuen tarpeen **arvioinnin ja päätöksen** toisiinsa
- Tieto arvioinnista vastaavasta henkilöstä (yleensä esiopetuksen opettaja) tarvitaan, jotta päätöksentekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä
- Muut arviointiin osallistuvat henkilöt määrittyvät tilanteen mukaisesti (esimerkiksi toinen opettaja, erityisopettaja, päiväkodinjohtaja, rehtori)
- Monialainen yhteistyö mainitaan vain, jos sitä on tehty tuen tarpeen arvioinnissa

2.2 Lapsen aiemmin saama tuki

Esiovetusryhmässä toteutetut oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt:

Lisäksi lapsen esiovetusryhmässä on toteutettu seuraavia ryhmäkohtaisia tukimuotoja lukuvuosisuunnitelman mukaisesti:

Yleinen tukiovetus:
Lapsi on saanut yleistä tukiovetusta
 Kyllä Ei
Jos kyllä, kuvaus:

Opetuskielen tukiovetus:
Lapsi on saanut opetuskielen tukiovetusta
 Kyllä Ei
Jos kyllä, kuvaus:

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä:
Lapsi on saanut erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä
 Kyllä Ei
Jos kyllä, kuvaus:

Lapsi on saanut varhaiskasvatuksessa säännöllisiä tai kokoaikaisia tukipalveluita (varhaiskasvatustaki 15 c §)
 Kyllä Ei
Aikavälillä -

Lapsi on saanut jo esiovetuksessa lapsikohtaisia tukitoimia
 Kyllä Ei
Aikavälillä -

Jos kyllä, toteutetut lapsikohtaiset tukitoimet:
 Säännöllinen erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä:
 Kokoaikainen erityisopettajan opetus pienryhmässä
 Tulkitsemispalvelut:
 Avustajapalvelut:
 Apuvälineet:

Lapsen aiemmin saama tuki (Pol 20 d §)

- Lapsen aiemmin saaman tuen osalta täytetään **lapsen edun mukaisesti tarpeelliset kohdat**
- Toimipaikan/yksikön **lukuvuosisuunnitelman mukaisista** oppimisen edellytyksiä tukevista **opetusjärjestelyistä** ja **ryhmäkohtaisista tukimuodoista** poimitaan ne, joita kyseisen lapsen **esiovetusryhmässä on toteutettu** (vertaa opetuksen järjestäjän suunnittelu ja toteutumisen seuranta)
- Jos lapsi on **varhaiskasvatuksessa** saanut **pedagogisia, rakenteellisia tai hoidollisia tuen muotoja tai tukipalveluita**, näiden toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto huomioidaan arvioitaessa lapsikohtaisten tukitoimien tarvetta esiovetuksessa.
- Mikäli lapsi on saanut **tulkitsemispalveluita tai apuvälineitä varhaiskasvatuksessa**, ja **tarve jatkuu** lapsen siirtyessä esiovetukseen, nämä lapsikohtaiset tukitoimet voidaan aloittaa ilman ryhmäkohtaisten tukimuotojen antamista.
- Mikäli lapsi on saanut **säännöllistä tai kokoaikaista erityisopettajan antamaa opetusta tai lapsikohtaista avustamispalvelua varhaiskasvatuksessa**, ja tukipalvelu on vastannut lapsen tarpeita ja on lapsen edun mukainen, voidaan lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi aloittaa jo ennen esiovetuksen alkamista.

Lapsen oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvä tuen tarve (Pol 20 d §)

2.3 Lapsen oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvä tuen tarve

<p>Lapsi tarvitsee oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvää tukea:</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p> <p>Jos valittu, kuvaus tarpeesta:</p> <p>_____</p> <p>Opettajien arvio lapselle annetuista ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja niiden lisäksi tarvittavista lapsikohtaisista tukitoimista:</p> <p>_____</p>
<p>Mahdolliset muut tiedot ja selvitykset:</p> <p><small>Esimerkiksi päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta, lausunnot tai konsultaatiot, jotka ovat olennaisia tuen tarpeen arvioinnissa. Lomakkeeseen ei kuvata näiden selvitysten sisältöjä.</small></p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p> <p>Jos kyllä, mitkä:</p> <p>_____</p>

- Opettajien tekemä **lapsen edun mukainen arvio** lapsen oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvien tukitoimien tarpeesta huomioiden myös saatavilla olevat ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt
- Kuvataan **lapsen tuen tarve tiivistetysti**
 - Voidaan mainita kuvauksessa lapsen edun mukaiset tarpeet oppimisen edellytyksiä tukeville opetusjärjestelyille ja ryhmäkohtaiset tukimuodoille.
 - Tarvittavat lapsikohtaiset tukitoimet kirjataan lyhyesti. Tarkempi suunnitelma lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamistavasta täytetään kohtaan 3.2
- Arvioinnissa huomioidaan kohdassa 2.2 mainittu aiemmin saatu tuki sekä mahdolliset muut tiedot ja selvitykset
- Muista mahdollisista arvioinnin osalta relevanteista tiedoista ja selvityksistä mainitaan vain otsikot, ei sisältöjä.

Lapsen ja huoltajan näkemykset tuen tarpeesta arviointia varten

2.4 Lapsen ja huoltajan näkemykset tuen tarpeesta arviointia varten

<p>Lapsi kokee tarvitsevansa oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea.</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p> <p>Milloin selvitetty? (päivämäärä)</p> <p>■.■.■</p> <p>Lapsen näkemys oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tarpeestaan: Lapsen näkemysten selvittämiseen esimerkiksi tukikysymys: Millaista tukea tarvitset oppimiseen/esiopetusryhmän toimintaan osallistumiseen?</p> <p>■</p>
<p>Huoltaja kokee lapsen tarvitsevan oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p> <p>Milloin huoltajan näkemys on selvitetty? (päivämäärä; jos huoltajilta selvitetään eri aikaan, niin useampi päivämäärä)</p> <p>■</p> <p>Huoltajan näkemys lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tarpeesta</p> <p>■</p>

- Arvioinnissa **on huomioitava** lapsen omat mielipiteet ottaen huomioon lapsen ikä ja kehitys (Perusopetuslaki 20 d §)
- Lisäksi **mahdollistetaan** huoltajien tai muiden laillisten edustajien osallistuminen lapsen tuen tarpeen arviointiin. (Perusopetuslaki 20 d §)
- Huomioitavaa on, että tässä kohdassa ei ole kyseessä hallintolain mukainen kuuleminen päätöstä varten. Päätöstä varten kuuleminen tapahtuu paikallisten prosessien mukaisesti.

Johtopäätökset lapsen tuen tarpeesta

2.5 Johtopäätökset lapsen oppimiseen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tarpeesta

Lapsikohtaisten tukitoimien tarve

Valinta siirtyy lapsikohtaisia tukitoimia koskevaan päätösesitykseen. Päätöksen perustelut ja tarkemmat suunnitelmat kohdassa 3.

Vaihtoehto: on tarve lapsikohtaisille tukitoimille

Lapsikohtaisille tukitoimille on tarve, koska ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla ei voida vastata riittävästi lapsen tuen tarpeeseen

Jos valitaan: Täytetään tarkemmat tukitoimet perusteluineen: 3.2 **Lapsikohtaisten tukitoimien toteuttaminen**

Vaihtoehto: ei ole tarvetta lapsikohtaisille tukitoimille

Lapsikohtaisille tukitoimille ei ole tarvetta, koska ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla voidaan vastata riittävästi lapsen tuen tarpeeseen

Jos valitaan: Tarkemmat perustelut, miksi lapsikohtaisia tukitoimia ei tarvita

Jos valittu Ei tarvetta -vaihtoehto, ei Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa täytetä enempää

- **Lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen valinta päätösehdotusta varten.**
- Jos arvioinnin perusteella on tarve lapsikohtaisille tukitoimille, tehdään perustelut ja **tukitoimien valinta** suunnitelman kohdassa 3.2, ja edetään hallintopäätöksen (Tukea koskeva päätös esiopetuksessa) tekemiseen. (Perusopetuslaki 20 d §)
- Jos arvioinnin perustella ei ole tarvetta lapsikohtaisille tukitoimille, perustellaan tähän miksi ei ole tarvetta. Suunnitelmalomaketta ei täytetä enempää. Lapsikohtaisten tukitoimien osalta on kuitenkin tehtävä hallintopäätös, jossa todetaan, että lapsella ei ole tarvetta lapsikohtaisille tukitoimille. Päätös perustellaan.
- Hyödynnetään perusteluissa soveltuvin osin kohdassa 2.3 opettajien tekemää arviointia ja kuvauksia

Taustatiedot tukitoimien toteuttamisen suunnittelusta

3 Suunnitelma lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisesta

3.1 Taustatiedot suunnitelman laadimisesta

<p>Suunnitelman laatimisen päivämäärä (tieto pakollinen):</p> <p>■.■.■</p> <p>Suunnitelman laadimisesta vastaava henkilö (tieto pakollinen): Nimi, tehtävänimike</p> <p>■, ■</p>
<p>Suunnitelman laadimisessa on tehty monialaista yhteistyötä:</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p> <p>Jos kyllä: Monialaiseen yhteistyöhön osallistuvat asiantuntijat, organisaatio ja yhteystiedot Nimi, organisaatio, yhteystiedot</p> <p>■, ■, ■ ■, ■, ■ ■, ■, ■</p> <p>Sovitut yhteistyötavat, vastuut ja palvelut</p> <p>■</p>
<p>Muut suunnitelman laadimiseen osallistuvat henkilöt: Nimi, tehtävänimike</p> <p>■, ■ ■, ■ ■, ■ ■, ■</p>

- **Jos** arvioinnin tuloksena on, että **lapsella on tarve lapsikohtaisille tukitoimille**, jatketaan lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamista koskevaa suunnitelman täyttämistä. **Ensimmäisellä kerralla** suunnitelma lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisesta toimii **hallintopäätöksen** (Tukea koskeva päätös esiopetuksessa) päätettävien asioiden pohjana.
- Ensimmäisellä kerralla suunnitelman päivämäärä voi olla sama kuin arvioinnin päivämäärä. **Suunnitelmaa voidaan kuitenkin tarkentaa myös hallintopäätöksen teon jälkeen päätöksen sallimissa rajoissa**, jolloin suunnitelman laatimisen päivämäärä päivittyy.
- Tieto suunnitelman laadimisesta vastaavasta henkilöstä tarvitaan mahdollisten lisätietojen saamiseksi
- Muut suunnitelman laadimiseen osallistuvat henkilöt määrittyvät tilanteen mukaisesti (esimerkiksi toinen opettaja, erityisopettaja, päiväkodinjohtaja, rehtori)
- Monialainen yhteistyö mainitaan vain, jos sitä on tehty suunnitelman laadimisessa

3.2 Lapsikohtaisten tukitoimien toteuttaminen

Täytetään vain, jos lapsen tuen tarpeen arvioinnissa (kohdassa Johtopäätökset lapsen oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvästä tuen tarpeesta) on valittu vaihtoehto ”on tarve lapsi kohtaisille tukitoimille”.

Tässä tehdyt valinnat viedään päätökseen.

Lapselle suunnitellut lapsikohtaiset tukitoimet

Säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

Kokoaikainen erityisopettajan antama opetus pienryhmässä

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

Tulkitsemispalvelut

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

Avustajapalvelut

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

Apuvälineet

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

Perustelut valituille lapsikohtaisille tukitoimille

Millä tavalla lapsi hyötyy valituista lapsikohtaisista tukitoimista?

Kuvaus ei siirry päätökseen, mutta saatetaan tiedoksi päätöksentekijälle, minkä pohjalta päätös perustellaan.

Miten lapsikohtaiset tukitoimet huomioidaan esiopetusryhmässä toteutettavien oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa?

Lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisen suunnitelma

- Jos tuen tarpeen arvioinnin perusteella todetaan lisäksi lapsella tarve lapsikohtaisille tukitoimille (Perusopetuslaki 20 d §), laaditaan päätöstä varten arvioinnin perusteella **alustava suunnitelma** tarvittavista tukitoimista.
- Suunnitelmasta käy ilmi lapsikohtaiseen arviointiin perustuvien **tukitoimien toteuttaminen** ja oppimista tukevat pedagogiset ratkaisut, jos ne ovat tarpeellisia valitun tukitoimen toteuttamisen osalta (Perusopetuslaki 20 e §)
- Hyödynnetään soveltuvin osin kohtien 2.3 ja 2.5 arviointeja perusteluissa

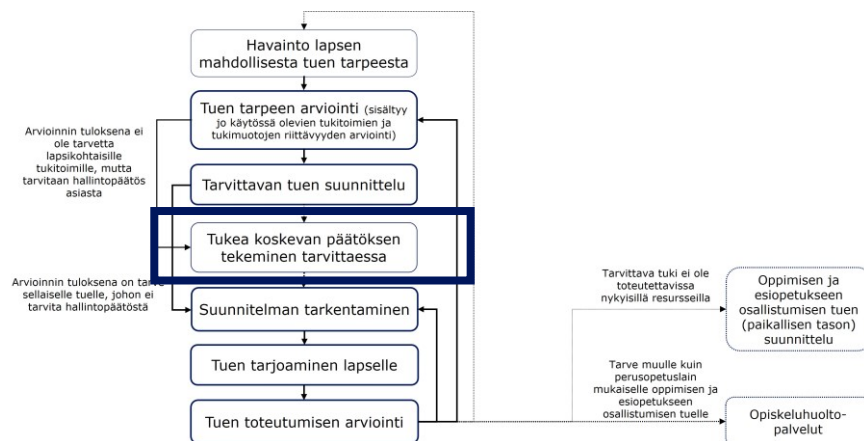
Lapsen ja huoltajan osallistuminen suunnitelman laatimiseen

3.3 Lapsen ja huoltajan osallistuminen suunnitelman laatimiseen

Lapsen mielipide suunnitellusta tuesta (tieto pakollinen) ☐
Huoltajan näkemys suunnitellusta tuesta (tieto pakollinen) ☐

- Lapsen opettaja **laatii suunnitelman yhteistyössä** lapsen ja hänen huoltajansa tai (muun laillisen edustajan) kanssa (Perusopetuslaki 20 e §)

Opetushallituksen mallilomake: Tukea koskeva päätös esiopetuksessa (Pol 20 f §)

Tukea koskeva päätös esiopetuksessa - taustatiedot

Tukea koskeva päätös esiopetuksessa

Opetuksen järjestäjän nimi [REDACTED]
Päätöksen päivämäärä ja diaari/tunniste [REDACTED], [REDACTED]
Lapsen nimi [REDACTED]
Lapsen syntymäaika [REDACTED]

Kuuleminen

Lasta ja hänen huoltajaansa/laillista edustajaansa on kuultu ennen tämän päätöksen tekemistä. Kuulemisen ajankohta Päivämäärä [REDACTED]

- Tukea koskevasta hallintopäätöksestä säädetään, koska on tärkeää varmistaa sekä **lapsen että huoltajan oikeusturva** tukea koskevissa ratkaisuissa
- Hallintopäätökseen liittyvä **kuuleminen tapahtuu paikallisten prosessien ja asiakirjojen avulla**
- Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen liittyvä mallilomake Tukea koskeva päätös esiopetuksessa sisältää vain tiedon siitä, milloin lapsen ja huoltajan kuuleminen on tapahtunut.

Tukea koskeva päätös esiopetuksessa - päätösosuus

Päätös

Lapsen nimi [] ☐ Annetaan ☐ Ei anneta lapsikohtaisia tukitoimia.

Lapsikohtaisia tukitoimia (perusopetuslaki 20 c §) annetaan seuraavasti:

Erityisopettajan antama opetus

☐ Säännöllinen erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
☐ Kokoaikainen erityisopettajan opetus pienryhmässä Kuvaus opetuksen järjestämisestä []

Tulkittamis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet

☐ Tulkittamispalvelut: Kuvaus tulkittamispalvelusta []
☐ Avustajapalvelut: Kuvaus avustajapalvelusta []
☐ Apuvälineet: Kuvaus apuvälineistä []

Päätös on voimassa toistaiseksi.

- Yksi hallintopäätös sisältää **kaikki lapsen** esiopetuksen aikana saamat **tukitoimet**. (Perusopetuslaki 20 f §)
- Päätöstä muutetaan tai se kumotaan tarvittaessa, tuen tarpeen arvioinnin mukaisesti.
- Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma esiopetuksessa sisältää tarpeelliset kuvaukset tarvittavista tukitoimista ja niiden toteutuksesta, joten päätöksessä niitä ei kuvata tarkasti.
- Päätöksestä tulee käydä ilmi, **mitä on päätetty** (paikalliset päätöskäytännöt huomioiden)

Päätöksen perustelut

Lapsikohtaisille tukitoimille on tarve, koska ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla ei voida vastata riittävästi lapsen tuen tarpeeseen

TAI

Lapsikohtaisille tukitoimille ei ole tarvetta, koska ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla voidaan vastata riittävästi lapsen tuen tarpeeseen

Perustelut

■

Päätöksen taustana on
Päivämäärä

■.■.■

laadittu Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma (20 e §), johon lapsikohtainen tuen tarpeen arviointi (20 d §) sisältyy.

Sovellettava lainsäädäntö

Perusopetuslaki 20 a §, 20 c §, 20 f §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Asian esittelijä (valinnainen)

Nimi, tehtävänimike organisaatiossa, organisaatio

■, ■, ■

Asian ratkaisija

Nimi, tehtävänimike organisaatiossa, organisaatio

■, ■, ■

Päätöksen tiedoksianto

Huoltaja tai muu laillinen edustaja

■

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa

Nimi, tehtävänimike organisaatiossa, organisaatio

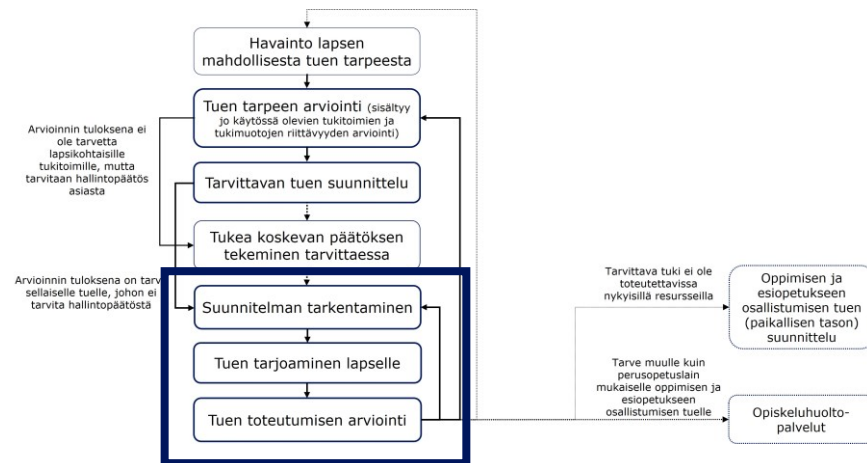
■, ■, ■

Tukea koskeva päätös esiopetuksessa - päätöksen perustelut

- Huomioitavaa on, että esiopetuksen **järjestäjän tulee pystyä osoittamaan** (myös jälkikäteen) Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva **suunnitelma, jonka sisältämän tuen tarpeen arvioinnin pohjalta päätös on tehty.**
- Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi dokumentin kyseisen version tallentamista esiopetuksessa käytettävässä oppilastietojärjestelmässä.

Opetushallituksen mallilomake: Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma -

Suunnitelman tarkentaminen ja toteutumisen arviointi

Suunnitelman tarkentaminen

Lapsikohtaisen tuen tarpeen tapauksessa **hallintopäätöksen jälkeen tarvittaessa** tarkennetaan lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaa suunnitelmaa tukimuotojen käytännön toteuttamisen osalta päätöksen sallimissa rajoissa.

3 Suunnitelma lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisesta

3.1 Taustatiedot suunnitelman laatimisesta

<p>Suunnitelman laatimisen päivämäärä (tieto pakollinen):</p> <p>■ ■ ■ . ■ ■ ■</p>
<p>Suunnitelman laatimisesta vastaava henkilö (tieto pakollinen):</p> <p>Nimi, tehtävänimike</p> <p>■ ■ ■ . ■ ■ ■</p>
<p>Suunnitelman laatimisessa on tehty monialaista yhteistyötä:</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p> <p>Jos kyllä: Monialaiseen yhteistyöhön osallistuvat asiantuntijat, organisaatio ja yhteystiedot</p> <p>Nimi, organisaatio, yhteystiedot</p> <p>■ ■ ■ . ■ ■ ■</p> <p>■ ■ ■ . ■ ■ ■</p> <p>■ ■ ■ . ■ ■ ■</p>
<p>Sovitut yhteistyötavat, vastuut ja palvelut</p> <p>■ ■ ■</p>
<p>Muut suunnitelman laatimiseen osallistuvat henkilöt:</p> <p>Nimi, tehtävänimike</p> <p>■ ■ ■ . ■ ■ ■</p> <p>■ ■ ■ . ■ ■ ■</p> <p>■ ■ ■ . ■ ■ ■</p>

3.2 Lapsikohtaisten tukitoimien toteuttaminen

Täytetään vain, jos lapsen tuen tarpeen arvioinnissa (kohdassa Johtopäätökset lapsen oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen liittyvästä tuen tarpeesta) on valittu vaihtoehto "on tarve oppilaskohtaisille tukitoimille".

Tässä tehdyt valinnat viedään päätökseen.

Lapselle suunnitellut lapsikohtaiset tukitoimet

Säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

■ ■ ■

Kokoaikainen erityisopettajan antama opetus pienryhmässä

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

■ ■ ■

Tulkitsemispalvelut

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

■ ■ ■

Avustajapalvelut

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

■ ■ ■

Apuvälineet

Jos valittu, kuvaus toteutuksesta:

■ ■ ■

Perustelut valituille lapsikohtaisille tukitoimille

Millä tavalla lapsi hyötyy valituista lapsikohtaisista tukitoimista?

Kuvaus ei siirry päätökseen, mutta saatetaan tiedoksi päätöksentekijälle, minkä pohjalta päätös perustellaan.

■ ■ ■

Miten lapsikohtaiset tukitoimet huomioidaan esiopetusryhmässä toteutettavien oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa?

■ ■ ■

3.3 Lapsen ja huoltajan osallistuminen suunnitelman laatimiseen

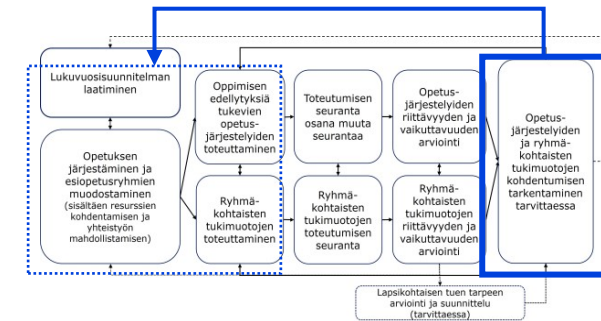
Lapsen mielipide suunnittelusta tuesta (tieto pakollinen)

■ ■ ■

Huoltajan näkemys suunnittelusta tuesta (tieto pakollinen)

■ ■ ■

Tässä vaiheessa saattaa olla **opetuksen järjestäjän ja ryhmän tasolla tarpeen myös päivittää käytännön toteuttamista koskevia suunnitelmia** liittyen oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin tai ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen ja kohdentamiseen.

Välissä tapahtuvaa: Tuen tarjoaminen lapselle

- Lapsen tarvitsemien tukitoimien, tukimuotojen ja opetusjärjestelyiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti
- Huomioitavaa, että toteutuneiden tukitoimien ja tukimuotojen tietoja tarvitaan mahdollisissa tulevilla tuen tarpeen arvioinneissa

3.2 Lapsikohtaisten tukitoimien toteuttaminen

Täytetään vain, jos lapsen tuen tarpeen arvioinnissa (kohdassa Johtopäätökset lapsen oppimiseen ja esiopetuksen osallistumiseen liittyvästä tuen tarpeesta) on valittu vaihtoehto "on tarve oppilaskohdaisille tukitoimille".

Tässä tehdyt valinnat viedään päätökseen.

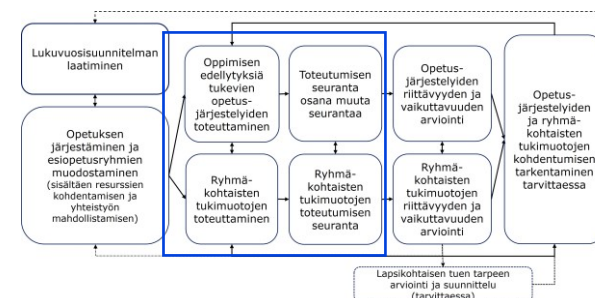
Lapselle suunnitellut lapsikohtaiset tukitoimet

☐ Säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
Jos valittiin, kuvaus toteutuksesta:
☐ Kokoaikainen erityisopettajan antama opetus pienryhmässä
Jos valittiin, kuvaus toteutuksesta:
☐ Tukitsemispalvelut
Jos valittiin, kuvaus toteutuksesta:
☐ Avustajapalvelut
Jos valittiin, kuvaus toteutuksesta:
☐ Apuvälineet
Jos valittiin, kuvaus toteutuksesta:

Perustelut valituille lapsikohtaisille tukitoimille

Mitä tavalla lapsi hyötyy valituista lapsikohtaisista tukitoimista?
Kunnes ei siirry päätökseen, mutta saatetaan todeta päätöksentekijälle, minkä pohjalta päätös perustellaan.

Miten lapsikohtaiset tukitoimet huomioidaan esiopetusryhmässä toteutettavien oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa?

Suunnitelman toteutumisen arviointi (Pol 20 e §) - taustatiedot

4 Suunnitelman toteutumisen arviointi

4.1 Taustatiedot suunnitelman toteutumisen arvioinnista

Arvioinnin päivämäärä (tieto pakollinen): ■.■.■
Arvioinnista vastaava henkilö (tieto pakollinen): Nimi, tehtävänimike ■, ■ ■, ■ ■, ■
Arvioinnissa on tehty monialaista yhteistyötä: ☐ Kyllä ☐ Ei Jos kyllä: Monialaiseen yhteistyöhön osallistuvat asiantuntijat, organisaatio ja yhteystiedot Nimi, organisaatio, yhteystiedot ■, ■, ■ ■, ■, ■ ■, ■, ■ Sovitut yhteistyötavat, vastuut ja palvelut ■
Arviointiin osallistuneet muut henkilöt: Nimi, tehtävänimike ■, ■ ■, ■

- Suunnitelman **toteutumista ja tukitoimien riittävyyttä on arvioitava** aina, kun lapsen tarpeet sitä edellyttävät, kuitenkin **vähintään kerran lukuvuodessa tai useammin, jos lapsen tarpeet sitä edellyttävät.**
- Saman suunnitelman toteutumisen arviointia voidaan tehdä useasti riippuen toteutumisen arvioinnin tuloksesta. Päivämäärä päivittyy tilanteiden mukaan.
- Tieto suunnitelman toteutumisen arvioinnista vastaavasta henkilöstä tarvitaan mahdollisten lisätietojen saamiseksi
- Muut suunnitelman toteutumisen arviointiin osallistuvat henkilöt määrittyvät tilanteen mukaisesti (esimerkiksi toinen opettaja, erityisopettaja, päiväkodinjohtaja, rehtori)
- Monialainen yhteistyö mainitaan vain, jos sitä on tehty suunnitelman toteutumisen arvioinnissa

Toteutuneet tukitoimet, niiden riittävyys sekä vaikuttavuus

4.2 Toteutuneet tukitoimet, niiden riittävyys sekä vaikuttavuus

Onko lapsi hyötynyt suunnitelman mukaisista tukitoimista, ovatko tukitoimet olleet riittäviä:
Lapsen näkemys: ☐
Tukitoimet ovat olleet riittäviä: ☐ Kyllä ☐ Ei
Huoltajan näkemys: ☐
Tukitoimet ovat olleet riittäviä: ☐ Kyllä ☐ Ei
Toimipaikan henkilöstön näkemys: ☐
Tukitoimet ovat olleet riittäviä: ☐ Kyllä ☐ Ei

- Suunnitelman **toteutumisen arviointi** (Pol 20 e §)
- Toteutumisen **riittävyden ja vaikuttavuuden arviointi** perustuu esiopetuksen opetussuunnitelmaan (luku 5.3.2)
- Lapsen ja hänen huoltajansa näkemykset selvitetään ja lisäksi toimipaikan henkilöstö tuo oman näkemyksensä esille lapsen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen riittävydestä ja järjestelyistä

Jatkotoimenpiteet

4.3 Jatkotoimenpiteet

Valitse seuraavista vaihtoehdoista (vain yksi).

Tukitoimet ovat olleet riittäviä

Jos valitaan: Tarkenna, miten lapsi on hyötynyt suunnitelman mukaisista tukitoimista?

Toimenpide: Tukea jatketaan, ei muutoksia tuen järjestämiseen.

Suunnitelmaa pitää päivittää

Jos valitaan: Tarkenna, miten lapsi on hyötynyt suunnitelman mukaisista tukitoimista ja miten suunnitelmaa pitää päivittää?

Toimenpide: Tukea jatketaan, mutta suunnitelma päivitetään.

Tarvitaan uusi tuen tarpeen arviointi ja tukea koskeva päätös

Jos valitaan: Tarkenna, miten lapsi on hyötynyt suunnitelman mukaisista tukitoimista, miten suunnitelmaa on tarve päivittää ja miten päätöstä on tarve muuttaa?

Toimenpide: Tehdään uusi tuen tarpeen arviointi.

- Lapsikohtaisten tukitoimien suunnitelman toteutumisen arvioinnin jatkotoimenpiteenä voi olla joku seuraavista:
 - Tuen järjestämisen jatkaminen nykyisen suunnitelman (ja päätöksen) mukaisesti
 - Tarve tarkentaa suunnitelmaa nykyisen päätöksen mukaisesti
 - Tarve arvioida tuen tarve uudelleen ja tarvittaessa kumota tai päivittää päätös
- Jos tuen riittävyden ja vaikuttavuuden arvioinnin tuloksena lapsen tarvitsema tuki ei ole toteutettavissa nykyisillä resursseilla, tulee tieto viedä Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen paikallisen tason suunnittelun kokonaisprosessin käsittelyyn.
- Jos tuen riittävyden ja vaikuttavuuden arvioinnin tuloksena lapsella on tarve muulle kuin perusopetuslain mukaiselle oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuelle, tulee tieto viedä opiskeluhoitopalveluiden kokonaisprosessiin tiedoksi.

Paikallisesti tulee suunnitella ja huomioida seuraavia asioita

- Paikallisten, tarkoituksenmukaisten **tiedonhallinta- ja päätösprosessien tunnistaminen** ja **prosessien asettamien vaatimusten tunnistaminen** (mitä käytännössä tarkoittaa toteutusmahdollisuuksissa, kirjaamisissa ja päätöksien tekemisessä)
- Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden **toteuttaminen, yhteistyörakenteet ja vastuut järjestäjä-, toimipaikka- ja ryhmätasolla** (ts. miten **käytännössä** ryhmän tarpeen mukaisesti toteutetaan)
- Ryhmäkohtaisten tukimuotojen **toteuttamisen käytännöt ja vastuut** (ts. miten **käytännössä** ryhmän tarpeen mukaisesti toteutetaan)
- Lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin ja tukitoimien toteuttamista koskevan suunnitelman laatimiseen liittyvät **käytännöt ja vastuut** (ts. mitä käytännössä paikallisesti tarkoittaa)
- Opetusjärjestelyiden, tukimuotojen ja tukitoimien **toteutumisen seuraaminen** ja mahdollinen **kirjaaminen**, ja tuen **toteutumisen, riittävyden ja vaikuttavuuden arviointikäytännöt**

Onko välttämätöntä olla ”Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma esiopetuksessa” -niminen lomake olemassa vai voiko välttämättömät asiat olla lapsen muissa papereissa osana? Meillä laaditaan jokaiselle lapselle henkilökohtainen leops/vasu-yhdistelmä ja jo siellä on kirjattuna/voidaan ohjeistaa kirjaamaan lapsikohtaisen tuen suunnitelman asioita.

- Välttämättömät tiedot pitää olla sisällytetty yhdistettyyn suunnitelmaan. Seuraava periaate on tärkeää huomioida, kun suunnitelmat yhdistetään yhdeksi asiakirjaksi:
 - Esiopetuksen oppimissuunnitelma, lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja lapsen vasu voidaan yhdistää, kun **varhaiskasvatustlain ja perusopetuslain mukaiset suunnitelmat on nimetty** yhdistettyyn suunnitelmaan.
 - Yhdistettyyn suunnitelmaan tulee **kirjata** esiopetuksen osalta **Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvun 5.3.2 mukaiset asiat**, ja esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta koskien suunnitelmaan kirjataan **Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lukujen 1.3 ja 5.5 mukaiset asiat**.

Tauko

The image features a white background with abstract, flowing shapes in vibrant green and blue. A thick green band curves from the top right towards the center, while a blue band curves from the bottom left towards the center. The two bands overlap in the middle, creating a sense of movement and depth. The word "Tauko" is printed in a bold, blue, sans-serif font in the upper left quadrant.

**Miten lapsikohtaisen tuen tarpeen
arviointi, suunnittelu ja
päätöksenteko on muuttunut
1.8.2025 alkaen**

Opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelu ja toteutumisen seuranta luo pohjan lapsikohtaiselle arvioinnille, suunnittelulle ja päätöksenteolle

- Kunta tai muu opetuksen järjestäjä päättää, miten ryhmätasosta suunnittelua ja toteutumisen seuranta tehdään (esim. ryhmävasu on käytössä vain osassa esiopetuksen toimipaikkoja)
- Lukuvuosisuunnitelma on velvoittava suunnittelun väline esiopetuksessa (sekä päiväkodissa että koulussa)
 - Tehdään toimipaikan tai yksikön johtajan johdolla
 - Henkilöstön yhteiset esiopetusta koskevat periaatteet - ”Miten me toimimme tänä lukuvuonna?”
 - Ei sisällä lähtökohtaisesti lapsikohtaisia tietoja
 - Tarkennetaan aina tarpeen mukaan, sillä ohjaa henkilöstön työtä
 - Lukuvuosisuunnitelma voi sisältyä johonkin paikallisesti käytössä olevaan laajempaan suunnitelmaan

Mitkä asiat ovat muuttuneet lapsikohtaisessa arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa?

Muutos 1.8.2025 alkaen

- Ei käytössä enää pedagogista arviota ja selvitystä
→ tilalle lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi
- Ei käytössä enää tehostetun tuen oppimissuunnitelmaa, ja HOJKS vain niillä lapsilla, joille se on aloitettu viime vuonna esiopetuksessa erityisen tuen päätöksen vuoksi
→ tilalle lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma
- Ei tehdä erityisen tuen päätöstä esiopetukseen (ennen 1.8. tehdyt esiopetuksen erityisen tuen päätökset voivat olla voimassa)
→ tilalle tukea koskeva päätös
- Ei enää velvoitetta, että tuen aloittaminen ja järjestäminen tulee käsitellä opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa, tai mahdollisuutta, että tukea koskeva päätös voitaisiin tehdä vain psykologiseen tai lääketieteelliseen arvioon perustuen

Ei muutosta 1.8.2025 alkaen

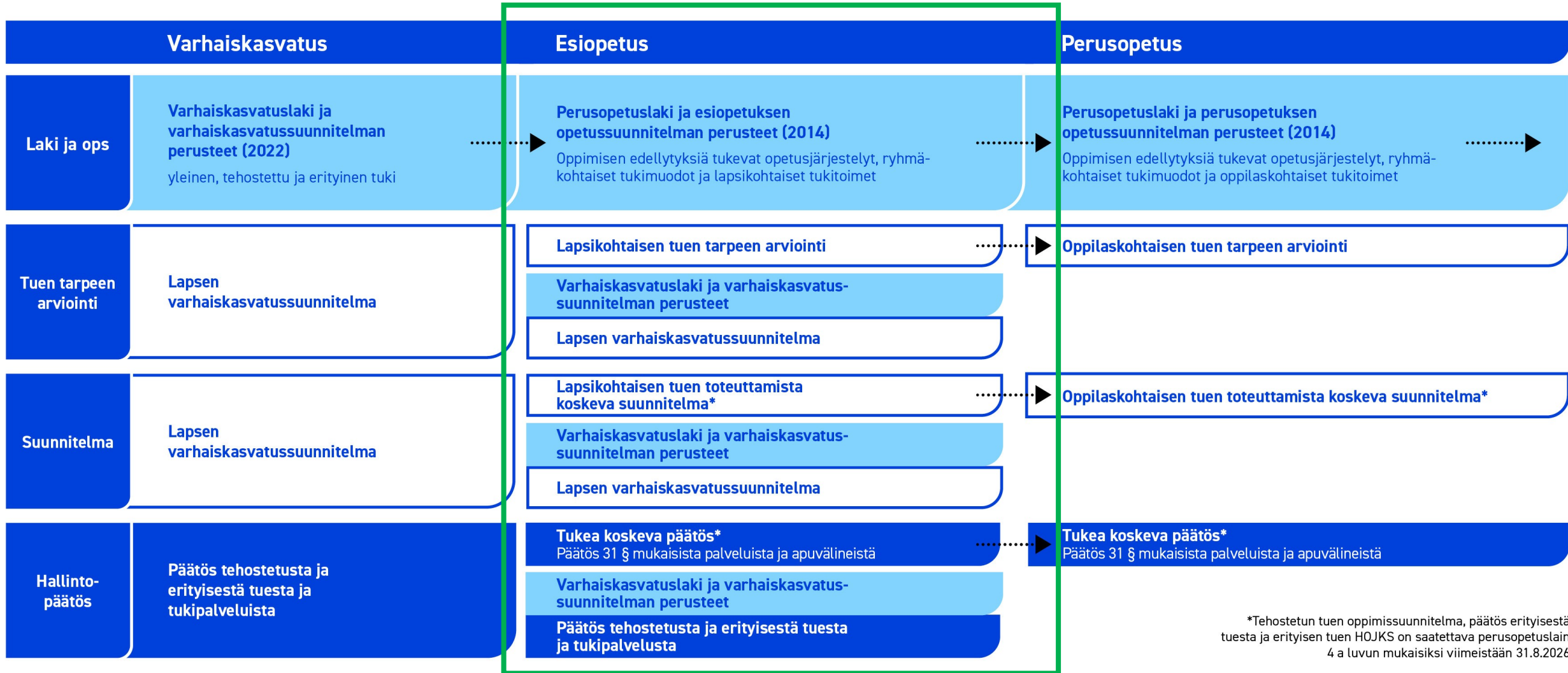
- Varhaiskasvatuksen lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi, suunnittelu ja päätöksenteko ei ole muuttunut
 - Tuen tarve arvioidaan ja suunnitellaan lapsen vasun avulla
 - Päätös tehdään tehostetusta ja erityisestä tuesta ja tukipalveluista (yleisen tuen aikana)
- Lukuvuoden 2025-2026 ajan tehdään vielä päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta. Pidennetyn ov:n päätöksen saaneen lapsen tuen tarpeen arviointi, tukitoimien toteuttamisen suunnittelu ja tukea koskeva päätös tehdään samoin periaattein kuin kaikille muille

Miten esiopetukseen kuuluva varhaiskasvatus vaikuttaa lapsikohtaisen tuen kirjaamiseen? Mihin se kirjataan?

- Esiopetuksen lapsikohtainen tuki eli suunnitelma lapsikohtaisten tukitoimien toteuttamisesta kirjataan lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan.
- Kun lapsi osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen, tulee edelleen tehdä lapsen vasu, koska lapsen vasu on varhaiskasvatuslakiin perustuva pakollinen suunnitelma. Varhaiskasvatusajan osalta lapsen tarvitsema tuki kirjataan lapsen vasuun.
- Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja lapsen vasu voidaan yhdistää, kunhan molemmat suunnitelmat on nimetty yhdistettyyn suunnitelmaan. Myös tällaiseen yhdistettyyn suunnitelmaan tulee kirjata kaikki pakolliset asiat, joista esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet määräävät.

Lapsen tuen tarpeisiin vastaaminen varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa 1.8.2025 alkaen

*Tehostetun tuen oppimissuunnitelma, päätös erityisestä tuesta ja erityisen tuen HOJKS on saatettava perusopetuslain 4 a luvun mukaisiksi viimeistään 31.8.2026

Varhaiskasvatuksessa säilyy edelleen kolmitasoinen tuki, mutta esiopetuksesta se poistuu. Jos lapselle annetaan lapsikohtaisia tukitoimia, tehdäänkö esiopetukseen erillinen hallintopäätös lapsikohtaisesta tuesta ja lisäksi erillinen hallintopäätös tuen muodosta täydentävään varhaiskasvatukseen?

- Kyllä tehdään, koska kaksi eri lakia – perusopetuslaki ja varhaiskasvatuslaki – säätelevät näistä päätöksistä

Kaikille lapsille voidaan tehdä esiopetuksen oppimissuunnitelma

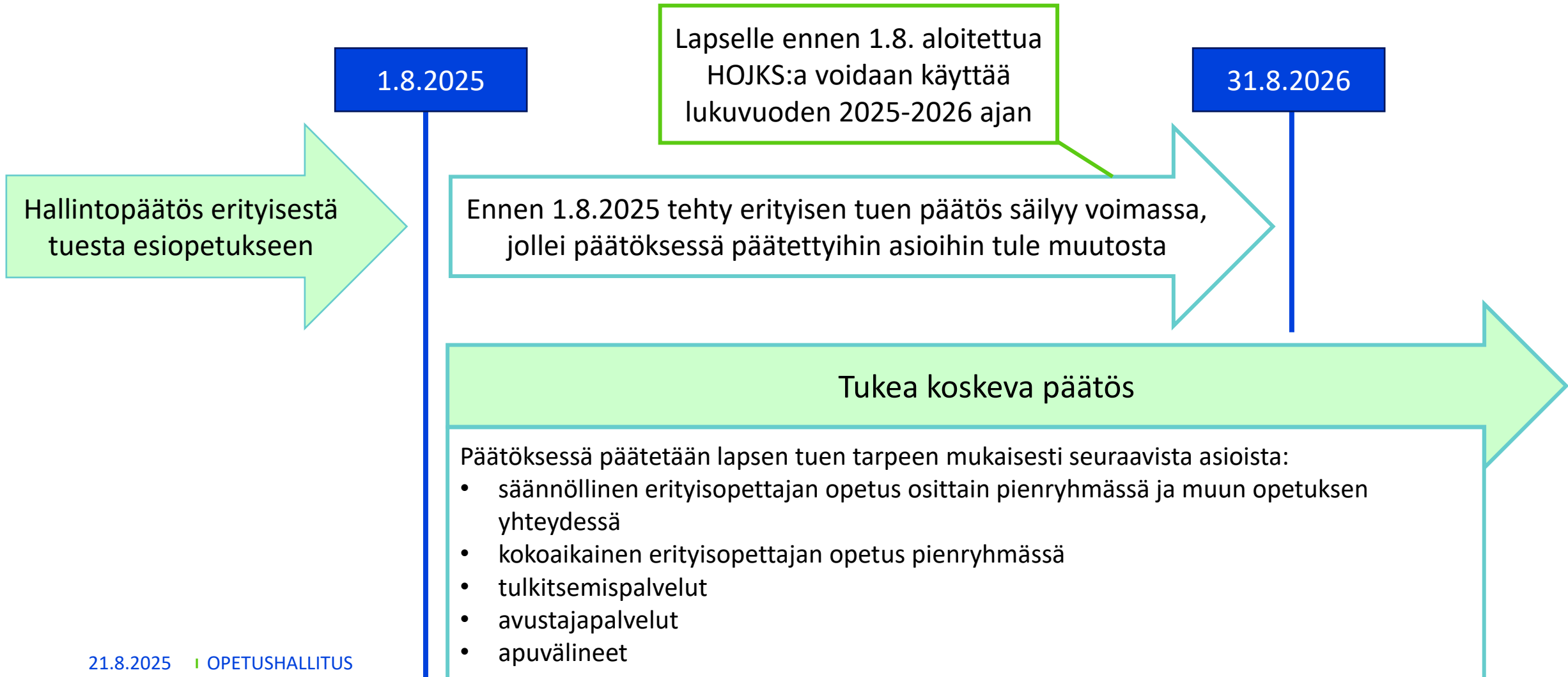
- Kunta tai muu opetuksen järjestäjä päättää, tehdäänkö kaikille lapsille esiopetuksen oppimissuunnitelma (lyhenteenä tavanomaisimmin LEOPS) → Tähän ei ole tullut muutosta
 - Vaikka oppimissuunnitelmaa ei laadittaisi, niin jokaisen lapsen tarpeista, toiveista ja oppimisesta tulee keskustella yhdessä lapsen ja huoltajan kanssa (esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 2.2)
 - Paikallisesti päätetään oppimissuunnitelman sisältö
 - Oppimissuunnitelman tarkoituksena lisätä tavoitteellisuutta (esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 2.2)
 - Paikallisesti päätetään yhdistetäänkö oppimissuunnitelma ja lapsen vasu
 - Paikallisesti päätetään yhdistetäänkö lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma lapsen vasun ja/tai oppimissuunnitelman kanssa

Kunnassamme olisi tulossa käyttöön yhdistetty leops+vasu lomake, johon tulisi myös oma tuen kohta. Siihen on määritelty ryhmäkohtaiset tuen muodot sekä arvioidaan ryhmäkohtaisen tuen riittävyyttä. Saako yksittäisen lapsen asiakirjaan kirjata ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja arvioida niiden vaikuttavuutta? Onko se lainmukaista? Vai tuleeeko laatia ryhmävasu jokaiseen esiopetusryhmään?

- Koska lapsikohtaisten tukitoimien arvioinnin tarve perustuu nimenomaan siihen, että ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla ja oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä ei voida riittävästi vastata lapsen tarpeeseen, niin yksittäisen lapsen suunnitelmaan saa kirjata, mitä ryhmäkohtaisia tukimuotoja lapselle on ryhmässä annettu ja arvioida, miten niillä on pystytty vastaamaan lapsen tarpeeseen.
- Ryhmävasun käyttö on paikallinen päätös. Ryhmätasoiseen suunnitelmaan ei kirjata yksittäisen lapsen tuen tarpeen arviointia, vaan arvioidaan ryhmätasoisesti onko toteutetuilla tukimuodoilla ollut vaikuttavuutta.

Tukeen liittyvä päätöksenteko esiopetuksessa 1.8.2025 alkaen

Tuleeko kaikille pidennetyn oppivelvollisuuden päätöksen jo saaneille (toista esikoulu vuottaan nyt käyville lapsille) tehdä uusi tuen tarpeen arviointi, suunnitelma ja päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta?

- Jos lapselle on tehty päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta viime lukuvuoden aikana, on hänelle tehty päätös myös erityisestä tuesta. Ja erityisen tuen päätöksen myötä hänelle on tehty HOJKS. Erityisen tuen päätös on voimassa ja HOJKS:a saa käyttää vielä tämän lukuvuoden ajan, koska näitä koskien on perusopetuslaissa siirtymäaika.
- Jos erityisen tuen päätöstä ei ole tehty eikä HOJKS:a ole otettu viime lukuvuonna käyttöön, tehdään lapselle lapsikohtainen tuen tarpeen arviointi, tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja tukea koskeva päätös
- Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksiä saa tehdä vasta 1.8.2026 alkaen

Kysymyksiä ja vastauksia

Opetushallitukseen ennen webinaaria lähetetyt kysymykset

- Olemme saaneet todella paljon kysymyksiä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen liittyen
- Olemme poimineet tänään webinaarin aiheen kannalta sopivat kysymykset vastattavaksemme
- Mikäli et saa tänään vastausta kysymykseesi, niin ole ensisijaisesti yhteydessä omaan esihenkilöösi
 - paikallisesti sovittaviin asioihin, kuten työnkuviin me Opetushallituksesta emme voi ottaa kantaa
 - tässä vaiheessa muutosta on väistämättä paljon kysymyksiä mielessä, ja yhdessä pohtimalla muutos jäsentyy vähitellen selkeämmäksi
- Olkaa tarvittaessa yhteydessä Opetushallitukseen: esiopetus@oph.fi

Huoltaja/toinen huoltaja ei tule keskusteluun tai muulla tavalla ilmaise näkemystään. Miten tämä otetaan huomioon tuen toteuttamista koskevassa suunnitelmassa ja päätöksessä?

- Huoltajille tarjotaan aina mahdollisuutta osallistua lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointiin ja tuen toteuttamista koskevan suunnitelmaan laadintaan. Suunnitelma voidaan kuitenkin laatia (ja suunnitelmaan liittyvä keskustelu pitää), jos huoltaja päättää olla osallistumatta
- Hallintolain mukainen kuuleminen on osa päätöksentekoa, ja se on huoltajan oikeus, ei velvollisuus. Huoltajalla on siis oikeus myös jättää hänelle varattu tilaisuus kuulemiseen käyttämättä. Tukea koskeva päätös voidaan tehdä, vaikka huoltaja ei olisi ilmaissut näkemystään esitetystä päätöksestä.
- Lisätietoa hallintopäätösmenettelystä tällä sivulla:
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/hallintopaatos-lapsen-tuesta-varhaiskasvatuksessa> (Samankaltainen ohjeistus tullaan julkaisemaan myös esiopetuksen näkökulmasta)

Miten tulee toimia, jos huoltajat kieltäytyvät lapsikohtaista tukea koskevan hallintopäätöksen tekemisestä?

- Huoltajat eivät voi kieltäytyä hallintopäätöksen tekemisestä
- Huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua lapsen tuen tarpeen arviointiin ja laatia suunnitelma huoltajien kanssa yhteistyössä.
- Samoin huoltajia tulee kuulla (suullisesti tai kirjallisesti) esitetystä tukea koskevasta päätöksestä ja huoltajilla on oikeus esittää näkemyksensä päätettävästä asiasta. Tämä näkemys pitää toimittaa tiedoksi päätöksentekijälle.
- Päätöksentekijä tekee saamiensa tietojen perusteella joko myönteisen tai kielteisen päätöksen, ja tähän tehtyyn päätökseen huoltaja voi hakea halutessaan oikaisua.

Mietin kieli- ja kulttuuriopettajan osuutta opetuskielen tukemisessa (yhteisopettajuus ryhmän opettajan/opettajien kanssa). Miksi tarvittaisiin tähän lveon tukea, jos kyse on pelkästään kielen oppimisesta eikä muusta tuesta? Miten siis huomioidaan kieli- ja kulttuuriopettajien asiantuntemus tässä?

- Mikäli kunnassa työskentelee **kieli- ja kulttuuriopettaja** tai **suomi/ruotsi toisena kielenä varhaiskasvatuksen opettaja** tai **vastaava opettaja muulla nimikkeellä/tehtävänkuvalla**, on maahanmuuttotaustaisen lapsen kielen kehityksen ja oppimisen tukeminen ilman muuta juuri hänen osaamis- ja vastuualuettaan.
- Muista myös Opetushallituksen kansallinen **REIMARI – varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden kehittämisverkosto**, [lisätietoa OPH:n sivuilta](#)

Kysymyksiä Q&A-palstalta

Mistä löydät vastauksia oppimisen ja esiopetuksen osallistumisen tukea koskien?

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/kooste/esiopetus>

Valtakunnalliset perusteet

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Voimaantulo: 1.1.2015

Näytä ei voimassa olevat perusteet

Paikalliset opetussuunnitelmat

Voit hakea opetussuunnitelman, kunnan, koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen nimellä.

Hae opetussuunnitelmaa

Peruste

Kaikki

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esiopetus/419551/tiedot>

Valikko

🏠 / Esiopetus / Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 / Perusteen tiedot

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

102/011/2014

🔍 Hae

Perusteen tiedot

- 1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma
- 2 Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet
- 3 Esiopetuksen toimintakulttuuri
- 4 Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet
- 5 Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki
- 6 Opiskeluhoolto
- 7 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Perusteen tiedot

Perusteen nimi

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Voimaantulo

1.1.2015

Peruste pdf:nä

 [Avaa peruste pdf:nä](#)

Määräykset

[Oppimisen tuen uudistus](#)

Voimaantulo: 1.8.2025 | Diaarinumero: OPH-533-2025

[Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#)

Diaarinumero: 102/011/2014

Pysähdy pohtimaan

Mitä asioita huomioida johtamisessa?

- Mikä on henkilöstön osaamisen taso tällä hetkellä?
- Mitä tavoittelemme? Mikä on tavoite? Onko kaikilla yhteinen ymmärrys tavoitteesta/tavoitteista?
- Mitä meidän on tehtävä, jotta saavutamme yhteiset tavoitteet?
- Millaiset rakenteet työyhteisö tarvitsee, jotta he voivat saavuttaa tavoitteet?
- Miten ja milloin arvioimme, olemmeko saavuttaneet tavoitteet?

Jokainen on otettava mukaan uusien toimintatapojen kehittämiseen. Osallisuus luo arvokkuuden tunnetta ja tunnetta siitä, että minulla on merkitystä tässä yhteisössä.

Mitä asioita huomioida opetustyössä?

- Mikä on muuttunut? Tutustu uusiin käsitteisiin ja selvitä mitkä käsitteet ovat poistuneet sekä tutustu käsitteiden merkityksiin.
- Selvitä vastuut ja velvoitteet. Mistä asioista minä olen vastuussa ja mitä minulta odotetaan? Mitä minun täytyy tehdä ja missä asioissa voin käyttää omaa harkintaani?
- Keiden kanssa teen yhteistyötä missäkin tilanteessa?
- Keneltä voin saada apua tilanteessa, jossa en tiedä mitä minun pitäisi tehdä?

Tutustu lapsiin yksilöinä ja ryhmänä sekä tutustu huoltajiin uuden opsin silmälasein

Paikallinen päättäminen

Miksi tietyt asiat ovat paikallisesti päätettäviä?

- *Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on määräys esiopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä, huoltajien ja esiopetuksen henkilöstön yhteistyöstä sekä opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista*
- *Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä. Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään esiopetuksen kasvatus- ja opetustyön, opiskeluhuollon, huoltajien ja esiopetuksen yhteistyön sekä esiopetuksen muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta esiopetuksen kansallisten perusteiden pohjalta. Opetussuunnitelma laaditaan siten, että se **määrittelee, ohjaa ja tukee esiopetuksen järjestämistä kaikissa esiopetuksen yksiköissä tai toimipaikoissa**. Opetuksen järjestäjä ottaa huomioon paikalliset erityispiirteet, lasten tarpeet sekä esiopetusta koskevan arviointitiedon ja kehittämistyön tulokset opetussuunnitelmaa laatiessaan.*
- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on jokaisen luvun loppuun koottu paikallisesti päätettävät asiat tukemaan paikallisen opetussuunnitelman laatimista

**Opetushallituksen toimeenpanon
tuki esiopetuksen
opetussuunnitelmille**

Opetushallituksen pysyvät tukimateriaalit oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuesta

Kesän 2025 aikana on julkaistu mm.

- Oppimisen tuesta selkeästi
- Siirtymäajat
- Keskeinen käsitteistö
- Kaaviokuvat
- Tuen toteuttamista koskevan suunnitelman ja tukea koskevan päätöksen
 - mallilomakkeet
 - prosessikuvaukset
 - tietomallit
- Videot (kesto 15-30 min.)

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki muuttui esiopetuksessa 1.8.2025 alkaen. Tälle sivulle kootaan tukimateriaalia, joka tukee paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman toimeenpanoa.

Jaa

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki tarkoittaa ratkaisuja, joita lapsi tarvitsee oppimisessa ja opetuksen osallistumisessa. Kaikissa esiopetusryhmissä tulee toteuttaa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä osana esiopetuksen perustoimintaa.

Perusopetuslain mukaan lapselle on oikeus saada oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea, kun hän sitä tarvitsee. Kun tuen tarve havaitaan, esiopetuksen järjestämipaikan eli koulun tai päiväkodin on tarjottava sitä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen omassa ryhmässä. Ryhmässä annettava tuki voi olla yleistä tukiovetusta, opetuskielen tukiovetusta tai erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Jos ryhmässä annettava tuki ei ole riittävää, lapsi voi saada myös henkilökohtaista tukea. Tämä voi olla esimerkiksi säännöllistä erityisopettajan opetusta pienryhmässä. Henkilökohtaiseen tukeen voivat kuulua myös tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erilaiset apuvälineet.

Tämän sivuston sisältöä päivitetään säännöllisesti.

> Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014), voimaantulo 1.8.2025 (ePerusteet)

> Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet – muutokset 1.8.2025 alkaen (videosarja, YouTube)

 Katso myös

> Oppimisen tuesta kysyttyä (okm.fi)

> Oppimisen ja koulunkäynnin tuki (okm.fi)

> Oppimisen ja koulunkäynnin tuki (perusopetuksen oppimisen tuen tukimateriaalit)

> Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa

> Inkluisio varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

> Opiskeluhoito

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetus/oppimisen-ja-esiopetukseen-osallistumisen-tuki>

KOSKI-palveluun ja valtionosuusrahoitukseen liittyvää koulutusta ja lisätietoa

- KOSKI-tiimin tulevat ja menneet koulutukset, ks. <https://wiki.eduuni.fi/spaces/OPHPALV/pages/190613082/Koulutukset+ja+tilaisuudet>
- Esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksen webinaarit, ks. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2025/tervetuloa-esi-ja-perusopetuksen-syksyn-2025-webinaareihin> (teemana esi- ja perusopetus ti 2.9. klo 14)
- Valtionosuudet OPH:n verkkosivuilla: <https://www.oph.fi/fi/palvelut/valtionosuudet>
- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän raportit <https://vos.oph.fi/rap/>
- Rahoituspäätökset <https://www.oph.fi/fi/palvelut/rahoituspaaatokset-2025>

Esiopetuksen ja perusopetuksen oppimisen tuen uudistus ePerusteet-palvelussa ja ePerusteet –klinikat

- Paikallinen opetussuunnitelmatyökalua (OPS-työkalu) on päivitetty perustemuutoksen mukaisesti.
 - OPS-työkalun ohjeet (esiopetus):
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opas/9359595/tiedot>
- ePerusteet –klinikalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä OPS-työkalun ja paikallisten opetussuunnitelman muutosten päivittämiseen liittyen. Klinikkoita järjestetään tarpeen mukaan.
 - KOSKI-klinikalla voi esittää kysymyksiä mm. KOSKI-palveluihin, ePerusteet-palveluun sekä valtionosuusrahoitukseen liittyviä akuutteja kysymyksiä,
<https://wiki.eduuni.fi/spaces/OPHPALV/pages/190612987/KOSKI-klinikat>
- Kysymyksiä ePerusteista: eperusteet@opintopolku.fi

Opetushallitus kouluttaa myös maksupalvelutoimintana

- Kehittämispäivät, räätälöidyt koulutukset, etänä... Kysy lisää vaihtoehtoista! Också på svenska!
- Asiantuntevat ja osaavat kouluttajat suoraan tiedon ääreltä!
- esiopetus@oph.fi
- utbildning@oph.fi

Kysyttävää esiopetuksesta ja esiopetuksen oppimisen tuesta?

esiopetus@oph.fi

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos!

